

TÁJÉKOZTATÓ

A

**NÉPI ÉPÍTÉSZETI PROGRAM KERETÉBEN
NÉPI ÉPÍTÉSZETI ÉRTÉKEK MEGÚJULÁSÁT
TÁMOGATÓ ÉPÜLETFELÚJÍTÁSRA
IGÉNYELHETŐ TÁMOGATÁSRÓL**

2024. AUGUSZTUS

A népi építészeti emlékek és a műemléki értéket képviselő vidéki épített örökség megóvása, megőrzése, fenntartása érdekében a Népi Építészeti Program folytatásáról szóló 1021/2019. (II. 6.) Korm. határozatban foglalt kormányzati szándékkal összhangban – veszélyeztetett népi építészeti örökségünk, a népi műemlékek, a műemléki értéket képviselő vidéki épített örökség megóvása, megőrzése, fenntartása érdekében – a Népi Építészeti Program (a továbbiakban: Program) támogatást nyújt egyedi védelem alatt álló népi építészeti emlékek helyreállításához. Ezen elsődleges célján túl, támogatja a területi védelem alatt álló együttesek meglévő történeti értékeinek megújítását az egyes emlékek felújításán keresztül, amivel hozzájárul a tájegységekre jellemző népi építészeti karaktert hordozó faluképek helyreállításához. **A 1021/2019. (II.6) számú kormányhatározat a Népi Építészeti Program megvalósításával összefüggő szakmai, minőségbiztosítási és egyéb feladatok ellátásával a Teleki László Alapítványt (a továbbiakban: Megvalósító) bízta meg.**

A magyarországi népi építészeti emlék épületfelújítási tevékenységgel járó helyreállításához nyújtható támogatás, amely egyedi támogatási kérelem (a továbbiakban: Támogatási Kérelem) benyújtásával igényelhető.

Jelen támogatás tájházak részére is elérhető az általános népi építészeti emlékek mellett. A magyarországi tájházak kiemelkedő értéket képviselnek a népi építészeti emlékek között: egy régió jellemző építésmódját őrzik a magyar nemzet számára. Magyarország Kormánya az emberiség egyetemes értékének tekinti ezen élő emlékeket, ezért javaslatára a 2000. december 28-án a Világörökség Központhoz *A tájház hálózat Magyarországon* címmel bejelentett helyszín felvételt nyert a Világörökségi Várományos Helyszínek Jegyzékébe. A 2012. január 1-jén hatályba lépett a világörökségről szóló 2011. évi LXXVII. törvény alapján 2015-ben a jegyzéket felülvizsgálva a *Világörökségi Várományos Helyszínek Jegyzékéről* szóló 27/2015. (VI. 2.) MvM rendelettel megerősítette az UNESCO világörökség várományosi listájára delegált magyarországi tájházak hálózatát. A Népi Építészeti Program céljainak megvalósításában kiemelt figyelmet fordít ezen örökség megtartására.

A Támogatási Kérelem formai és tartalmi követelményeit, a benyújtás módját, továbbá a bírálat menetét és főbb szempontjait a jelen Tájékoztató és a mellékelt részletes Útmutató **együttesen** tartalmazza.

Felhívjuk a támogatási lehetőség iránt érdeklődők szíves figyelmét, hogy **a jelen Tájékoztató nem minősül pályázati kiírásnak**, közzétételének célja, hogy felhívja a jogosultak figyelmét a Program megvalósítását szolgáló támogatási lehetőségekre, és segítséget nyújtson az érdemi bírálatot megkönnyítő igénylési dokumentáció összeállításához.

A támogatás célja:

Forrás biztosítása olyan, **Magyarország területén álló népi építészeti emlékek**

- veszélyelhárítását,
- állagmegóvását, valamint
- részleges vagy teljes helyreállítását

célzó épületfelújítási tevékenységekhez, amelyek az épített örökségnek műemléki értéket képviselő, egyedi védelem alatt álló elemei. A forrás felhasználása ezen elsődleges célja mellett támogatja a területi védelem alatt álló együttesek meglévő egyedi történeti értéket hordozó (jellemzően külső, homlokzati) elemeinek értékörző-megújító kezdeményezéseit is. A forráson keresztül a Megvalósító célja a hagyományos építészeti értékek megőrzése és helyreállítása a hagyományos építési technikák újraélesztésével.

Értelmező rendelkezések:

- a) **népi építészeti emlék**: a parasztság életformájából adódó, azt szolgáló, a **20. század közepéig egykori falvakban, falusi környezetben épült lakóházak, gazdasági épületek, kismesterségek műhelyei és a falusi közösségek építményei (pl. malom, csárda, tanítói/lelkészi lak, tűzoltószertár, szakrális kisemlékek).**
- b) **egyedi védelem alatt álló épített örökségi elem**: a Miniszterelnökség által a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény 71. § (1) bekezdés d) pontja alapján vezetett központi, közhiteles műemléki hatósági nyilvántartásban egyedi műemlékként nyilvántartott örökségi elem, vagy helyi önkormányzati **(településképvédelmi) rendeletben a kérelem benyújtásának napjáig jogerősen megállapított helyi egyedi védelem alatt álló építészeti emlék.**
- c) **területi védelem**: jogszabállyal védetté nyilvánított ingatlanok együttese, mely kiterjedhet
1. a műemléki környezetre (MK);
 2. a műemléki jelentőségű területre (MJT);
 3. a helyi területi védelemre, ezen belül elsősorban
 - 3.a) a településszerkezetre (pl. utcahálózat, telekszerkezet, beépítési mód, az építési vonal, településszerkezeti szempontból jelentős zöldterület vagy növényzet);
 - 3.b) a településképre (külső településkép, belső településkép, utcakép);
 - 3.c) a településkarakterre (a településszerkezet, a településkép elemei, formái, anyagai, színvilága együttesen).
- d) **tájház helyszín**: múzeumi rendeltetésű népi építészeti emlékek, a népi építészet szempontjából jelentős, népi műemlék épületekben berendezett enteriőröket bemutató együttes, amely a tájház hálózat Magyarországon (K) (2000) című – The Network of Rural Heritage Buildings in Hungary (28/12/2000) – eredeti felterjesztésben, valamint a *Világörökségi Várományos Helyszínek Jegyzékéről* szóló 27/2015. (VI. 2.) MvM rendelet 5. számú mellékletben helyrajzi számmal is azonosított, továbbá a Magyarországi Tájházak Központi Igazgatósága adatbázisában szereplő tájház ingatlan. (Ld. *Tájház helyszínek összesített listája*)

Kérelem -nem tájházak esetében- csak olyan ingatlanok esetében fogadható be, amelyek a b) és c) pontok valamelyikének, és az a) pontnak együttesen tesznek eleget. Tehát olyan épület vagy építmény, amely egyedi vagy területi védelem alatt áll és népi építészeti emlék. A két feltétel együttes fennállása szakmai ellenőrzés tárgyát képezi, nem teljesülés esetén a Kérelem elutasításra kerül.

Tájházakra vonatkozó kérelem csak olyan ingatlanok esetében fogadható be, amelyek az a) b) és d) pontoknak együttesen tesznek eleget.

A támogatás igénybevételére jogosultak köre:

A népi építészeti emlékek helyreállítása céljából - **a szakmai előkészítéssel már rendelkező ingatlanok esetében- épületfelújításra** igényelhető támogatásra kérelmet nyújthatnak be a védelem alatt álló népi építészeti emlékek:

- **belföldi (magyar) lakóhellyel**
- **vagy belföldi tartózkodási hellyel rendelkező természetes**
- **és belföldi székhellyel rendelkező jogi személy tulajdonosai, hasznélvezői, vagy kezelői,**
- **valamint a Magyar Állam, az Önkormányzat és kivételes esetben Nemzeti Park, tulajdonában álló ingatlanok esetében az ingatlan használói (a továbbiakban: **Kérelmező**).**

Felhívjuk a jogosultak figyelmét arra, hogy a fent meghatározott kérelmezői körön kívül eső (pl. a fentiekben kívül eső használók) személyek által benyújtott kérelmeket a Megvalósító be sem fogadja. Kivételt képeznek az olyan használók által benyújtott kérelmek, ahol a kérelmet érintő ingatlan magyar állami vagy önkormányzati, illetve nemzeti parki tulajdonban áll. Hasonlóan nem kerülnek befogadásra azok a kérelmek, amelyeket valamely egyházi intézmény tulajdonában álló szakrális emlékre vonatkozóan az önkormányzat nyújtana be. Ebben az esetben a tulajdonos egyházi intézmény jogosult a támogatási kérelem benyújtására.

Nem jogosultak támogatásra:

Lásd Útmutató.

Támogatás összege és mértéke

Nem tájházak esetében:

Az odaítélhető vissza nem térítendő támogatás összege kérelmenként

- **minimum 500 ezer – maximum 20 millió Ft.**

A támogatás mértéke természetes személyek és önkormányzatok (ideértve a kisebbségi önkormányzatokat is) esetén a tevékenység megvalósítása során felmerülő összköltség legfeljebb 80%-a, egyéb esetben legfeljebb 50%-a.

A támogatás folyósítása – a megvalósítás ütemének megfelelően – támogatási előleg formájában egy, vagy több részletben történik, amelyek elszámolásakor a támogatásintenzitás betartása kötelező.

Az elszámolási kötelezettség nem vagy hiányos teljesítése esetén a támogatási előleg jogosulatlanul felhasználtnak minősülhet és az Áht alapján az Ávr. szerint számított kamattal növelt visszafizetési kötelezettség keletkezhet.

Tájházak esetében:

Az odaítélhető vissza nem térítendő támogatás összege kérelmenként

- **minimum 500 ezer – maximum 20 millió Ft.**

A támogatás mértéke a tevékenység megvalósítása során felmerülő összköltség legfeljebb 80%-a. A bíráló bizottság a veszélyeztetett helyzetben lévő épületek esetében a támogatás mértékét egyedi döntéssel megemelheti a felmerülő összköltség legfeljebb 90%-ára. A veszélyeztetettség mértékének megállapítása a benyújtott dokumentumok alapján a Bíráló Bizottság szakmai hatáskörébe tartozik.

A támogatás folyósítása – a megvalósítás ütemének megfelelően – támogatási előleg formájában egy, vagy több részletben történik, amelyek elszámolásakor a támogatásintenzitás betartása kötelező.

Az elszámolási kötelezettség nem vagy hiányos teljesítése esetén a támogatási előleg jogosulatlanul felhasználtnak minősülhet és az Áht alapján az Ávr. szerint számított kamattal növelt visszafizetési kötelezettség keletkezhet.

A Támogatási Kérelem tartalmi és formai követelményei:

A Támogatási Kérelem tartalmi és formai követelményeit a jelen Tájékoztató és a mellékelt részletes Útmutató együttesen tartalmazza. A Népi Építészeti Program hivatalos felülete a nepiprogram.hu portál, mely további információs anyagokkal (Műszaki Segédlet, Gyakran Ismételt Kérdések, Tájház helyszínek összesített listája, minta dokumentumok) segíti a Kérelmet benyújtókat. Jelen támogatás **online, a kérelem benyújtás és az ügyintézés kizárólag az online felületen történik.** Felhívjuk a figyelmet, hogy épületfelújításra csak szakmai előkészítés, a szükséges szakmai dokumentációk birtokában van lehetőség támogatási kérelmet benyújtani!

A Támogatási Kérelem benyújtására vonatkozó információk:

A Támogatási Kérelmet a jelen Tájékoztató közzétételét követő **45 (negyvenöt) napon belül** kell benyújtani a Teleki László Alapítvány által üzemeltetett online felületen (www.nepiprogram.hu). A Tájékoztató **2024. augusztus 16-án** jelenik meg, **a kérelmek benyújtási határideje 2024. szeptember 29. 23:59 óra.**

A Támogatási Kérelem elbírálása:

A Támogatási Kérelmekről az Építési és Közlekedési Minisztériumot vezető miniszter által felkért Bíráló Bizottság dönt. A döntés meghozatalát követően a Megvalósító írásban (az online felületen keresztül) értesíti a döntésről a Kérelmezőt.

Az előző évekhez képest csökkentett rendelkezésre álló forrás miatt **a szakmai bírálat során elsőbbséget élveznek a végveszélyben, veszélyeztetett állapotban lévő népi építészeti emlékek helyreállítását, vagyis a szerkezeti mentést célzó munkanemekre vonatkozó kérelmek.**

További információ az alábbi elérhetőségen:

Telefonszám: +36 (1) 709 45 57 (kedden 09:00 - 14:00 között)

E-mail: kapcsolat@nepiprogram.hu

A Megvalósító által indokoltnak tartott egyéb információk:

A Megvalósító a támogatásban részesülő Kérelmezővel – az Ávr., az Áht. valamint a fejezeti kezelésű előirányzatok kezeléséről és felhasználásáról szóló 8/2016. (III. 25.) MvM rendelet alapján kialakított, – a szerződéskötéshez szükséges nyilatkozatok és dokumentumok benyújtását követően köti meg a Támogatási Szerződést.

A fizikai megvalósítási időszak: 2025. március 1. – 2025. szeptember 30.

A kérelmezhető támogatás célja: forrás biztosítása a már rendelkezésre álló szakmai előkészítő dokumentumokra alapozottan részleges vagy teljes helyreállító épületfelújítási tevékenységhez, a kiemelt történeti értéket képviselő népi építészeti emlékek megőrzése, felújítása érdekében.

Jól lehatárolt épületrészekre vagy szerkezetekre, vagyis részleges épületfelújításra is van mód támogatási kérelmet benyújtani, akár egy több évre ütemezett teljes helyreállítás részeként. Ebben az esetben a szakmai anyagokban, a kérelem tárgyának szöveges ismertetésében egyértelműen szükséges rögzíteni a tervezett ütemezést, illetve, hogy jelen kérelem pontosan mire vonatkozik.

Az épületfelújítási tevékenység során a Népi Építészeti Program céljait az alábbiak szerint kell figyelembe venni:

- a meglévő történeti értékek az állagmegóvási, felújítási munkálatok során **nem bonthatók el**;
- elbontás vagy csere csak a helyreállítás megvalósíthatatlanságát alátámasztó szakvélemény alapján lehetséges;
- a támogatás célja a meglévő hagyományos építészeti értékek megőrzése és helyreállítása, így **teljes történeti épület elbontására, újjáépítésére, új épület tervezésére és építésére, tetőtér beépítés szándékával (kialakítására/megtartására) támogatás nem kérelmezhető.**
- a Program nem támogatja a népi építészettől idegen anyag- és színhasználat, szerkezeti megoldások, építészeti formák alkalmazását és az épület eredeti tömegét és térstruktúráját sértő beavatkozásokat, épületidegen funkció kialakítását.

Támogatási kérelem csak a védett épület/építmény beépített elemeire, szerkezeteire vonatkozhat, berendezési tárgyakra nem.

Tájékoztatjuk a Kérelmezőket, hogy a kérelem benyújtásához szükséges online adatlapot kizárólag a nepiprogram.hu portálon lehet kitölteni és a csatolandó mellékletekkel együtt elektronikusan kell benyújtani.

Mivel a jelen Tájékoztató nem pályázati kiírás, az igényelhető támogatás nem minősül pályázati úton biztosított költségvetési támogatásnak, erre tekintettel – és figyelembe véve az Ávr. 102/D. § (1) bekezdésében foglaltakat – a támogatási döntést nem szükséges indokolni, a döntéssel szemben kifogás és jogorvoslati lehetőség nem nyújtható be.